

0'7 = MENTEIXEN

Durant les manifestacions contra la passada agressió a l'Iraq, alguna veu oficial va preguntar per què la gent no es manifestava contra la fam, que mata molta més gent que les guerres. Els qui portaven anys lluitant contra la fam, que només s'havien trobat amb gent que feia el desentès, van somriure davant aquesta solidaritat sobtada amb els famolencs, de part d'aquells que fins aleshores els havien ignorat.

Les dades que segueixen poden mirar-se com una “manifestació contra la fam”, i poden servir per posar a prova la sinceritat dels qui llançaven aquella acusació contra els enemics de la guerra.

Perquè, efectivament, els poders públics dels països rics podrien posar fi a la fam només volent-ho: “segons l'Informe Carlsson, la prevenció de la mortalitat infantil i la desnutrició de 50 milions de nens, costa 2.500 milions anuals. I l'escolarització primària de tots els nens sense escola costa 5.000 milions de dòlar*. Aquestes xifres poden obtenir-se només atenent a aquests quatre camps:

- La condonació del deute e(x)tern del tercer món, que ja ha estat pagat en la seva totalitat però els interessos del qual continuen devorant bona part del pressupost d'aquests països.
- La posada en pràctica de l'anomenada “Taxa Tobin” (o impost del 0'1% sobre les transaccions dels mercats financers).
- Les polítiques agràries dels països rics que subvencionen els seus productes agrícoles per poder vendre'ls barats (impedint, així, el comerç als països pobres), mentre que (a través dels crèdits del FMI) imposen a aquests països la supressió de totes les barreres aranzelàries o proteccionista**.
- I, finalment, el compliment del compromís del 0'7 al qual dedicarem aquesta breu informació.

Molts recordaran encara aquella època de les “acampades a favor del 0'7”, és a dir: per demanar que el nostre govern (i cada govern dels països desenvolupats), dediqués el 0'7 del seu pressupost anual a ajudar el Tercer Món.

0'7 significa que, de cada cent euros que gastis un país, 70 cèntims es donen per ajuda al desenvolupament dels països pobres. Per fer-se càrrec de la grandària de l'ajuda, imaginem que anem a sopar amb tres amics per celebrar qualsevol efemèrides important. Fem un bon sopar, i la factura puja a 25 euros per persona: total 100 euros. Imaginem que la satisfacció de la festa ens decideix a deixar una propineta al restaurant. I preguntem-nos: deixaríem 70 cèntims? O passariem per uns garrepes si així ho fèiem? La petició del 0'7 és, doncs, la d'*una propina miserable després del festí dels nostres pressupostos.*

També sabreu que l'IVA, en les seves magnituds més petites, sol ser del 6% (atenció!: no el 0'6 sinó el 6%!). La sol·licitud de dedicar el 0'7 a ajudar al desenvolupament no té, per tant, res a veure amb un impost, ni fins i tot dels més baixos. És, com hem dit abans, *una mísera propina*. I, tanmateix, com veurem, un Govern, tan amant de dir que rebaixa impostos quan s'acosten les eleccions, no veu la manera de complir aquesta miniatura.

1. L'any 1972, seguint una petició feta per l'ONU el 1970, Espanya va contreure el compromís de destinar el 0'7% del seu Producte Interior Brut als països en vies de desenvolupament. Això significa que, per aquest compromís no complert, han passat tots els governs: de dictadura, de dretes, d'esquerres o del que sigui. Doncs bé: el 1994, un dels últims anys d'acampades, sabeu quant dedicava el nostre país a aquesta ajuda? Proveu a veure si encerteu la resposta:

– 0'7 / 0'6 / 0'5 / 0'4...

2. Segons Intermón, els països que tenen contret el compromís del 0'7 són 22. Per a ells, la Comissió Brandt havia assenyalat el 1985 *com a data límit* per arribar a aquest compromís del 0'7. Passat aquest any, aquesta situació d'incompliment flagrant va engegar tota una ronda d'acampades successives que van desencadenar una notable mobilització ciutadana, amb trameses de cartes, votacions paral·leles el dia de les eleccions i la recollida d'un milió de signatures. Un cop més, els governs van fer-se el desentès davant d'aquestes manifestacions de voluntat popular (no van fer això, en canvi, diverses administracions locals i economies familiars). Per això, l'última vegada que hi va haver reivindicacions, la demanda es va plantejar d'una manera més seriosa i es va passar de les acampades a una vaga de fam que amenaçava, fins i tot, d'arribar fins al final.

Com que aquest tipus d'esvalots és el que més temen els governs, sobretot si no tenen majoria absoluta, aquella vegada el nouvingut president Aznar va accedir a dialogar amb els vaguistes (heu llegit bé: Aznar va acceptar DIALOGAR!). Les negociacions entre la Plataforma del 0'7 i el Govern van acordar com a desitjable arribar per al 2002...

– *¿a quina xifra?, ja al 0'7?, al 0'6?, al 0'5?... Què diríeu?*

3. Diversos anys després d'aquella promesa, a la Conferència Internacional per al Finançament del Desenvolupament a Monterrey, la Unió Europea va contreure el compromís d'augmentar l'AOD (Ajuda Oficial al Desenvolupament) fins un 0'39 per al 2006 (tres pessetes i noranta cèntims per cada mil!). Amb tots aquests naps i cols, sabeu el que Espanya continua dedicant a l'ajuda dels països pobres? Feu una prova a veure si ho encerteu. Se us permet donar dues respostes.

4. Intentem guanyar mundials de futbol, copes Davis de tennis, i tot el que faci falta. Posant-nos en pla competitiu, imaginem una olimpíada de solidaritat entre els governs de tots els països rics, mesurant l'ajuda que donen per al desenvolupament. En quin lloc de la classificació col·locaríeu aquesta Espanya que presumeix de tenir "la tercera millor selecció de futbol"? Feu una altra travessa.

5. La mala classificació anterior no significa que el món que ens envolta sigui un model de solidaritat. Decennis després de contret el compromís de dedicar el 0'7 per a l'ajuda al desenvolupament, sabeu quants països el compleixen? Sospiteu quins són?

6. A aquestes dades més aviat depriments, se n'hi afegeix aquesta altra de profundament estremidora.: El 1961, el producte per càpita de tots els països que haurien de ser donants va ser de 13.298 \$ i l'ajuda per càpita al desenvolupament va ser de 171 \$. Doncs bé: l'any 2000 el producte per càpita d'aquests països havia crescut fins a 29.769 \$ i la seva ajuda al desenvolupament va ser només de 66 \$. A més del doble de riquesa correspon menys de la meitat d'ajuda. Sembla, doncs, que la cèlebre frase de Joan Pau II “rics cada cop més rics a costa de pobres cada cop més pobres” es compleix no sols perquè el nostre sistema econòmic té una dinàmica imparabile de concentrar la riquesa en poques mans, sinó perquè, a més a més, els rics som cada cop més egoistes.

7. La raó que al·leguen molts països per no complir aquest compromís és que “de moment no els és possible”. Però es tracta d'un compromís que porta més de trenta anys en vigor, i en aquest temps s'ha produït la fi de l'anomenada guerra freda, i s'ha multiplicat per 2'5 el PNB dels 22 països que haurien de ser donants. Contesteu si creieu que aquesta resposta és vàlida, o és més aviat una forma d'emascarar la falta de voluntat.

8. L'Ensenyament social de l'Església parla d'una “funció social” (més seriosament encara: d'una “hipoteca social”) de la propietat: *el nostre no és nostre si no ajuda a sortir de la pobresa els altres*. Es recull aquí un altre ensenyament de la primitiva tradició cristiana més antiga, formulada en contextos socials que desconeixien les ciències econòmiques: “*l'almoïna no és un acte de caritat sinó de justícia*”. Quan dones quelcom als necessitats no els dones del que és teu sinó que els tornes el que és seu. Entenent, per descomptat, que cal donar bé, i no a la babalà i sense mesurar els efectes del que es dona.

Comparem aquest ensenyament amb aquestes altres dades: “el Regne Unit gasta 8 vegades més en defensa que en AOD; França 9 vegades més, Itàlia 15 vegades, Grècia 23 vegades més i EUA 33 vegades més”. Espanya va més o menys en la línia del Regne Unit...

Si les coses són així, respongueu aquestes dues preguntes:

A. No serà veritat que quan no volem compartir una quantitat de “dos”, necessitem després “quatre” per defensar-nos i protegir-nos de la por? Podria ser aquesta una radiografia del nostre món?

B. En un context així, pot un cristià votar partits que no incloguin en el seu programa almenys un compromís com el del 0'7?

9. La descentralització i l'autonomia poden ser un factor molt beneficiós quan se les fa servir per fer les coses bé i no per replegar-se sobre un mateix. En aquest context és bo saber que hi ha comunitats autònomes i ajuntaments que –sense renunciar per això que l'estat compleixi els compromisos contrets (que semblen de justícia i no sols de supererogació)– s'han proposat dedicar també una part del seu pressupost a ajudar al desenvolupament.

Reprement l'anterior proposta de competir en solidaritat, us preguntem: a veure si endevineu, en cada cas, quines són les tres comunitats (i els tres ajuntaments) que l'any 2000 van donar més ajuda, i quins els tres que en van donar menys. (Feu la vostra travessa i trobareu la resposta al final d'aquest Paper.)

10. Com a observació final tingueu en compte que, en aquest Paper, hem parlat només de *quantitats*. Queda una altra tasca ingent que és recompondre la destinació d'aquestes quantitats triant bé els països i les despeses a què es dediquen, i qui ha d'administrar-les. És un tema molt llarg que no cabria en aquest breu apunt, però del qual hem de deixar constància.

Respostes

1. Cap d'aquestes xifres: només la vergonya del 0'28 %. 28 cèntims per cada cent euros (vegeu I. Carreres, *Vivir solidariamente*, p. 89).
 2. Al 0'5 % (vegeu R. Díaz Salazar, *Redes de solidaridad internacional*, p. 241).
 3. L'any 2001 havíem arribat al 0'3, mentre que el 2002 vam baixar al 0'25 (vegeu gràfic a Intermón-Oxfam *Estudios*, 10/1).
 4. L'any 2000, érem també els tercers, però per la cua; seguits només per Itàlia i els EUA (font: Informe d'Intermón-Oxfam, p. 159).
 5. Només cinc: Suècia, Noruega, Dinamarca, Luxemburg i els Països Baixos.
 6. Font: Informe d'Intermón-Oxfam, 2002, p. 157.
 8. Les dades són de l'Informe citat, p. 165. Les respostes se les ha de donar cada lector.
 9. *Comunitats*: Balears, Navarra i Euskadi van donar el 0'7. Andalusia i Madrid el 0'1. Catalunya el 0'11. *Ajuntaments*: Vitòria i Burgos l'1%; Madrid, Lleida i Pamplona el 0'7. En canvi: València el 0'12. Bilbao i Barcelona el 0'27. (Font: *Estudios Intermón-Oxfam*, núm. 10).
-

* R. DIAZ SALAZAR, *Redes de solidaridad internacional*, p. 236.

** Un sol botó de mostra sobre aquest punt: el 1999, l'OCDE a dedicà 361.000 milions de dòlars *para subvencionar* l'agricultura dels seus països. I l'any anterior havia concedit 7.400 milions *per ajudar* els agricultors dels països pobres. És a dir: los camperols de països industrialitzats va percebre 48 vegades més ajuda que els dels països pobres! (Dades a *Le Monde diplomatique*, juliol 2002, p. 9).